

Narrativa mataronina

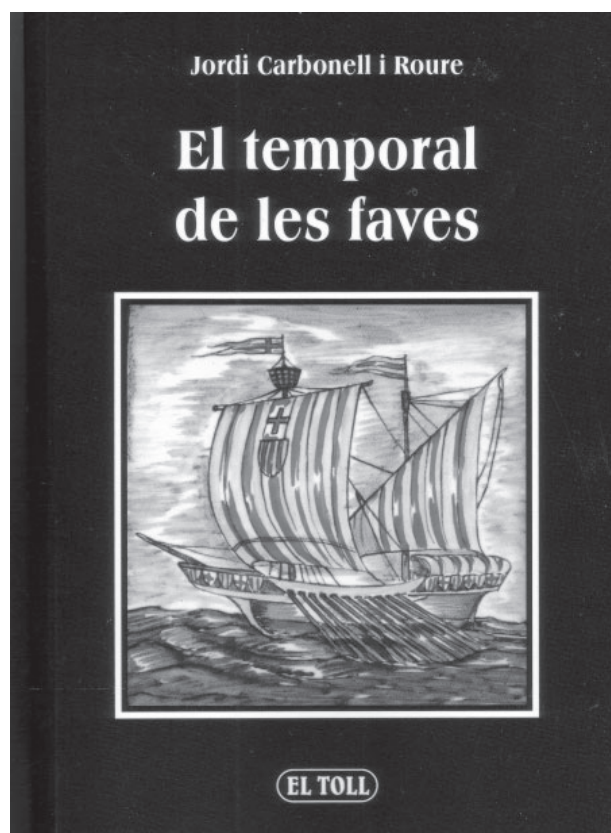
MARIA JOSEP CASTILLO

Feia uns quants números que aquesta secció tenia abandonat el gènere de la narrativa, i ara el recuperem. En aquesta ocasió ens ocupem d'una novel·la històrica escrita per un metge mataroní i ambientada en el Mataró barroc, a finals del segle XVII i principis del XVIII. L'autor, Jordi Carbonell, és un metge, ja jubilat, que durant molts anys ha exercit la seva professió a la capital del Maresme com a cirurgià. Sent un home de ciència, s'ha format també en l'àmbit de les humanitats, ja que va estudiar Història i Filosofia i Lletres (el seu treball de final de carrera fou sobre l'obra del pintor Antoni Viladomat a la Capella dels Dolors de Santa Maria de Mataró). I aquests dos àmbits, la Medicina i la Història, es donen la mà a la novel·la perquè alguns dels personatges i trames estan relacionats amb l'art de la sanació.

El títol, *El temporal de les Faves*, fa referència a una de les dues llevantades que cada any visiten la costa de Catalunya. Les faves es recol·lecten cap al març, i és el mes d'aquest temporal primaveral. L'altre, el de les Rentabótes, té lloc a la tardor, coincidint amb el final de la verema i amb la tasca de netejar els recipients relacionats amb aquesta feina del camp. Els vents de lleuant són perillosos perquè poden fer que les naus s'estavellin contra la costa. I així comença la novel·la, amb una nau avariada a causa del temporal que fa desembarcar fortuïtament a Mataró dos accidentats viatgers d'un vaixell procedent de Mallorca i que es convertiran en protagonistes de

la història vinculats ja per sempre més a Mataró, la ciutat que els acull. Una ciutat sense port, però que malgrat aquesta mancança tenia importants activitats vinculades amb el mar: mariners, comerciants, pescadors, mestres d'aixa... Una ciutat emmurallada que justament en el període barroc aixecarà alguns dels edificis que encara la caracteritzen i bastirà obres d'art com la Capella dels Dolors a la basílica de Santa Maria. Una ciutat plena de cases de cós, de vint-i-vuit pams d'amplada, coincidint amb l'alçada dels pins de la zona utilitzats per fer les bigues. Malgrat que d'origen romà, la ciutat de Mataró té una traça barroca innegable, i haurém d'esperar a l'època del Modernisme, a finals del segle XIX, per tornar a trobar una petjada artística d'importància similar.

El carrer de Sant Joan, el Portal de les Escaletes, el Rierot, el camí Ral, les Espenyas, el caminet de les Vinyes, el portal d'Argentona, la plaça Gran, la baixada d'en Feliu, el carrer de la Palma són trepitjats pels personatges de la novel·la. La seva gran majoria són ficticis, inventats, amb algunes excepcions. Justament vinculats al món de l'art apareixen fra Josep de la Concepció i Antoni Viladomat. El primer fou un frare carmelita del convent de Sant Josep de Mataró que desenvolupà una important tasca com a arquitecte per tot Catalunya, havent mort l'any 1690, l'anterior a l'inici de la trama de la novel·la. El segon està considerat el millor pintor del Barroc català, relacionat amb Mataró per la seva obra a la basílica de Santa Maria (Conjunt dels Dolors) i

■ Carbonell i Roure, Jordi

■ *El temporal de les faves*, Ontinyent Editorial El Toll, 2011

■ 330 pàgines

per haver-se casat amb una noia de la ciutat, l'Eulàlia Esmandia. També apareix en Narcís Feliu de la Peña, economista inspirador de la Junta de Comerç, o la família d'apotecaris Spà de la plaça de Santa Maria.

Repassem breument els principals protagonistes sorgits de la imaginació de l'autor:

- Els Molas, en Josep i l'Amàlia, els misteriosos passatgers que desembarquen a Mataró a

causa del temporal, jove matri-moni procedent de Mallorca que pensava arribar fins a la Toscana. De professió, en Josep Molas és argenter i a Mataró treballarà també de serraller. Tindran dos fills, en Benjamí i la Marta.

- En Pau Seguí, cirurgià roman-cista i barber i, per tant, de formació més pràctica que teòrica, a diferència dels llatínistes, els metges que han passat per la universitat havent estudiat en llatí. La seva dona, la Magdalena, morirà donant a llum al seu fill, en Bernat Seguí. En Bernat estudiarà a la universitat gràcies a l'ajut de Narcís Feliu de la Peña.
- En Jaumet, administrador, porter, cuiner, sagristà, enter-rador... de l'hospital.
- Mossèn Canudes i mossèn Pujol, capellans de Santa Maria que ensenyen llatí a Bernat Seguí. Són dos dels molts homes d'església de la ciutat, uns cent vint-i-tres!!!

La novel·la acompanya les dues famílies, els Molas i els Seguí, a través de dues generacions,

veient com el fill d'en Pau Seguí es converteix en un metge llatí-nista anant a la universitat i com en Benjamí Molas, el seu germà de llet, es casa amb la Marta, quedant així entrelaçades les dues nissagues.

La professió de metge de l'autor apareix de forma manifesta en alguns dels episodis de la novel·la, quan se'ns descriuen tras-torns, intervencions quirúrgiques o malalties. Però sempre tenint present els mitjans de l'època, els estris quirúrgics, les medecines...

Alguns dels espais on trans-corre la història són ben coneguts: l'Hospital (s'està construint el de sant Jaume i Santa Magda-lena, encara existent), la basílica de Santa Maria, l'ermita de Sant Simó. De la mà d'en Bernat Seguí anem també a Barcelona, on estu-diarà medicina a l'Hospital de la Santa Creu i de Sant Pau i on viurà el setge de la ciutat durant la Guerra de Successió. En Bernat viatjarà també per França per completar la seva formació.

La vida quotidiana d'una ciutat catalana del segle XVII-XVIII apareix contínuament: es fan puntes de coixí, els nens van

a l'escola ("caganers" era l'escola bressol; després s'anava a l'escola municipal fins als deu anys; alguns continuaven estudiant amb els religiosos...), els artesans s'agrupen en gremis, actua la Inquisició, les confraries organitzen processons i encarreguen obres d'art, es paga el delme a l'Església...

Una de les trames impor-tants de la novel·la és la religió. En Jaumet resultarà ser un pro-tes-tant fill d'hugonots francesos que trafica amb bíblies escrites en castellà, i els Molas són xuetes mallorquins, jueus obligats a con-vertir-se al cristianisme.

Aproximar-nos al Mataró Barroc de la mà del llibre de Jordi Carbonell complementa la lec-tura de qualsevol llibre d'història de la ciutat centrat en aquests segles. Però amb la novel·la fem un exercici d'empatia que ens fa passejar pels carrers, places i edi-ficis acompanyant uns personat-ges creïbles i molt ben definits, alguns fins i tot històrics. Espe-rem que les ganes de novel·lar d'en Jordi Carbonell no s'acabin amb aquesta obra, i que en altres ens traslladi també al passat de les nostres contrades.

FEU-VOS SOCI DEL
CENTRE D'ESTUDIS, ARA !
Empleneu aquesta butlleta
amb les vostres dades

Nom i cognoms _____

Adreça _____

Població _____ C. Postal _____

Telèfon _____ Any de naixement _____

Marqueu la modalitat de soci que escolliu:

☐ Normal: 24 € per any ☐ Quota reduïda d'estudiants i pensionistes: 15 € per any

☐ Soci protector: ☐ 50 € per any Soci anunciant: ☐ 50 € per any

Domiciliació bancària pel cobrament de la quota:

Banc o caixa: _____ Codi compte corrent (C.C.C.): _____

Data: _____ de _____ de _____

**CENTRE Jaume
D'ESTUDIS Clavell
ARGENTONINS**

Signatura:

(Lliureu aquesta butlleta a la seu de l'entitat o a qualsevol membre de la junta Coordinadora).